

Viite: Lausuntopyyntö 105/960/ 2018

Lausunto liikenne- ja viestintävirastolle televisio- ja radiolähetyspalveluiden huomattavan markkinavoiman päätösluonnoksesta

RadioMedia kiittää mahdollisuudesta antaa lausunto televisio- ja radiolähetyspalveluiden huomattavan markkinavoiman päätösluonnoksesta.

RadioMedian yhtyy lausunnossaan Medialiiton lausuntoon ja toteaa lausunnossa radion lähetyspalveluja koskien seuraavaa.

Pääviestit

1. Digita on markkinoilla ainoa toimija, joka voi tarjota valtakunnallisia radion lähetyspalveluita, minkä vuoksi hinnoitteluvollisuuden asettaminen Digitalle on välttämätöntä. Ilman tehokasta ennakkosääntelyä Digita voi edelleen asettaa radiolähetyspalveluiden hinnat yli kilpailullisten markkinoiden hintatason.
2. Liian korkeiden hintojen vuoksi radiotoimintaa harjoittavilla yrityksillä on käytettävissä vähemmän rahaa, millä voi olla vaikutuksia radiotarjonnan moninaisuuteen. Radiotoimijat voivat joutua rajoittamaan ohjelmatarjontansa, kanavavalikoiman määrää ja monipuolisuutta tai kanavien väestöpeiton laajuutta.
3. **Radion lähetyspalveluille tulee asettaa ennakolta määritelty enimmäishinta. Kustannussuuntautuneen hinnoitteluvoitteen asettaminen radion lähetyspalveluille ei ole riittävä toimenpide.**
4. Kustannussuuntautuneen hinnoitteluvollisuuden asettaminen ilman ennakolta määritettyä enimmäishintaa tarkoittaisi viraston jälkikäteiseen arviointiin perustuvaa hintojen arviointia, mihin liittyy huomattavia epävarmuustekijöitä sen toimivuudesta. Jälkikäteinen hinnoitteluvallonta ei myöskään takaa hintojen vakautta eikä ennustettavuutta.

Radiolähetyspalveluiden ylihinnoittelu

Digita on Suomessa käytännössä ainoa toimija, joka pystyy tarjoamaan valtakunnallisia radion lähetyspalveluja. RadioMedia yhtyy näkemykseen, ettei Digitan FM-verkkojen radiolähetyspalveluille ole valtakunnallisella tasolla korvaavaa vaihtoehtoa.

Vaikka kaikki valtakunnalliset FM-radiokanavat ovat saatavilla vapaasti internetissä, eivät ne korvaa valtakunnallisia radion FM-lähetystyksiä. Matkaviestinverkkojen sisäpeitto rakennuksissa ei ole nykyisellään riittävä, eikä matkaviestinverkkojen kapasiteetti riittäisi koko väestön samanaikaiseen radiokanavien kuuntelemiseen.

Digitan lisäksi Telemast Nordicilla on Suomessa FM-radioverkkoja, mutta niiden väestöpeitto ei yllä korvaamaan Digitan valtakunnallisia radioverkkoja. Telemastin laajinkaan verkko ei kata koko väestöä, minkä lisäksi verkko on konsernin omassa käytössä.

Koska Digita on ainoa toimija, joka tarjoaa valtakunnallisia radion lähetyspalveluja, on hinnoittelua koskeva ennakkosääntely välttämätöntä. Korvaavan tarjonnan puuttuessa kyseisillä markkinoilla on ilmennyt monopolihinnoittelua, joka on tarkoittanut korkeampaa hintatasoa verrattuna kilpailullisten markkinoiden hintatasoon. Radioyritysten ja Digitan välissä sopimussuhteissa on ilmennyt korkean hintatason lisäksi myös kohtuuttomuutta muissa sopimusehdoissa. Tehokkaalla ennakkosääntelyllä tulee varmistaa se, että radiotoimijoilla on mahdollisuus hankkia radiolähetyspalveluita hintatasolla, joka saavutettaisiin kilpailullisilla markkinoilla.

Radiolähetyspalvelut ovat erittäin merkittävä kustannuserä radiotoimintaa harjoittaville yrityksille. Liian korkeat lähetyspalveluiden hinnat vaikuttavat radioyritysten mahdollisuuksiin investoida muun muassa ohjelmasisältöön ja kehitystoimintaan.

Käytännössä vaikutukset kuluttajille voivat näkyä ohjelmatarjonnan määrän ja laadun heikkenemisenä ja kanavatarjonnan määrän vähenemisenä. Radioyritykset voivat joutua rajoittamaan kanaviensa lukumäärää tai kanaviensa väestöpeittoa karsiakseen liiallisia lähetyspalveluista aiheutuvia kustannuksia. Kanavan väestöpeiton pienentyessä, jää osa kuluttajista kokonaan kanavan kuuluvuusalueen ulkopuolelle. Korkeat lähetyskustannukset vaikuttavat radioyritysten taloudelliseen kannattavuuteen. Pahimmassa tapauksessa seurauksena voi olla koko radiokanavaa koskeva lakkauttamispäätös.

Vaikutuksilla on olennainen yhteiskunnallinen merkitys erityisesti, mikäli vaikutukset näkyvät kotimaisen radiotarjonnan moninaisuuden kaventumisena ja laadun heikkenemisenä.

Enimmäishinnan asettaminen

Viestintäpalvelulain 71 §:n 2 momentin perusteella Liikenne- ja viestintävirasto voi asettaa huomattavan markkinavoiman yritykselle velvollisuuden noudattaa käyttöoikeuden luovutuksen hinnoittelussa kustannussuuntautunutta hinnoittelua. Kustannussuuntautuneella hinnalla tarkoitetaan hintaa, joka on kohtuullinen ottaen huomioon tehokkaan toimijan kustannukset säännellyn tuotteen tai palvelun tuottamisesta. Viestintäpalvelulain 71 §:n 4 momentin Liikenne- ja viestintävirasto voi myös velvoittaa huomattavan markkinavoiman yrityksen myös noudattamaan säännellyn tuotteen tai palvelun hinnoittelussa etukäteen määritettyä enimmäishintaa.

Lain perustelujen mukaan enimmäishinnan asettaminen ei edellytä erityistä poikkeuksellisuutta. Enimmäishinta voidaan asettaa, jos hinnoittelu aiheuttaisi vakavaa haittaa kyseisillä markkinoilla kilpailijoille tai muille yrityksen asiakkaille ja jos pelkkää kustannussuuntautunutta hinnoittelovelvollisuutta ei voida pitää riittävänä kilpailun esteiden poistamiseksi tai kilpailun edistämiseksi kyseisillä markkinoilla.

Kustannussuuntautuneen hinnoittelovelvollisuuden asettaminen ilman ennakolta määritettyä enimmäishintaa tarkoittaisi käytännössä viraston jälkikäteiseen arviointiin perustuvaa hintojen arviointia. Liikenne- ja viestintävirasto on arvioinut, että kustannussuuntautuneen hinnoittelun jälkikäteisessä arvioinnissa sovellettaisiin samaa arviointitapaa kuin enimmäishintaa määritettäessä television kanavanipulle A.

RadioMedia pitää hyvin epävarmana sitä, että kustannussuuntautunut hinnoitteluelvoite johtaisi käytännössä samaan lopputulokseen kuin etukäteen asetettu enimmäishinta. Jälkikäteisen valvonnan toimivuuteen liittyy useita epävarmuustekijöitä sen osalta, onko jälkikäteisellä valvonnalla ylipäättään mahdollista saavuttaa samaa hinnoittelun lopputulosta kuin asettamalla enimmäishinta ennakolta.

Lisäksi hinnoittelun jälkikäteinen valvonta ja sen perusteella mahdollisesti asetettavat korjaavat toimenpiteet tulisivat viiveellä, mikä on ongelmallista radiotoimijoille aiheutuvien kustannusten ennakoitavuuden ja vakauden puuttumisen vuoksi.

Kustannussuuntautunut hinnoitteluelvoite yksistään ei anna radiotoimijoille mahdollisuutta arvioida hintaa ennakolta. Hinnoittelun jälkikäteinen valvonta ja jälkikäteen mahdollisesti tehtävät korjaustoimenpiteet aiheuttavat jo itsessään kustannuksia, mikä voi vaikuttaa ohjelmatarjonnan laajuutta heikentävästi.

Liikenne- ja viestintävirasto on myös omassa arviossaan todennut, että kustannussuuntautuneen enimmäishinnan asettaminen ennakolta olisi voinut olla perusteltua televisiolähetyspalveluissa myös muiden kanavanippujen osalta sekä radiolähetyspalveluille. RadioMedian käsityksen mukaan tiedossa ei ole todellisia esteitä

radiolähetyspalvelujen enimmäishinnan asettamiselle. Radion lähetyspalveluiden kustannukset ja kysyntä ovat luotettavasti selvitettävissä, mikä on edellytys enimmäishinnan asettamiselle.

Radiolähetyspalveluilla ei ole tällä hetkellä voimassa kustannussuuntautuneen hinnoittelun veloitetta. Tämä ei kuitenkaan ole este enimmäishinnan asettamiselle. Radiolähetyspalveluihin liittyvistä kustannuksista on saatavissa riittävästi ja luotettavasti tietoa, jotta enimmäishinnan asettaminen on mahdollista.

Enimmäishinnan asettaminen laajemmin aiheuttaisi Liikenne- ja viestintävirastolle lisätyötä. Mahdollisen huomattavan markkinoiman päätöksen viivästyminen tai virastolle aiheutuva lisätyö eivät kuitenkaan saa estää enimmäishinnan määrittämistä radion lähetyspalveluille.

RadioMedia katsoo, että kustannussuuntautuneen hinnoitteluvollisuuden asettaminen radion lähetyspalveluille ei ole riittävä toimenpide ja esittää, että Liikenne- ja viestintävirasto muuttaa päätösluonnosta siten, että enimmäishinta asetetaan myös radiolähetyspalveluille.

RadioMedia ry

Stefan Möller
toimitusjohtaja

Johanna Halkola
johtava asiantuntija

RadioMedia ry on kaupallisen radiotoimialan kattojärjestö, jonka tehtävänä on edistää kaupallisen radiotoiminnan harjoittamista ja tukea alan kehitystä Suomessa. Liitto edustaa sekä paikallisia että valtakunnallisia radiotoimijoita Suomessa.

Lisätietoja: Johanna Halkola, johanna.halkola@radiomedia.fi, p. 050 377 98 36